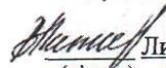

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Кафедра публічного та приватного права

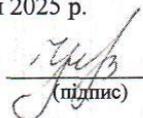
РОБОЧА ПРОГРАМА
Вступ до права Європейського Союзу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

 Литвиненко В.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«27» серпня 2025 р.

Розробник (-и): Чічкань М.В., доцент кафедри, к.ю.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри публічного та приватного права

Протокол від «27» серпня 2025 р. № 8

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

(підпис)

Чічкань М.В.
(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	4 рік, 7 семестр Освітня програма «Право»
Викладач (-и)	Чічкань Марія Валеріївна, доцент кафедри, к.ю.н.
Профайл викладача (-ів)	https://civil.stu.cn.ua/kafedra/personaliyi/
Контакти викладача	mariya.chichkan@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Дисципліна «Вступ до права Європейського Союзу» займає важливе місце у програмі навчання бакалаврів права за ОПП «Право», спеціальності 081 – «Право».

Європейський Союз є унікальним міжнародним утворенням, яке ефективно функціонує в період зміни векторів політичного та економічного впливу та зростаючих військових загроз. Необхідність ґрунтовного вивчення навчальної дисципліни «Вступ до права Європейського Союзу» обумовлюється декларуванням України європейською державою, яка прагне рівноправного взаємовигідного співробітництва з усіма заінтересованими партнерами. Європейський Союз є одним з основних зовнішньо-політичних партнерів нашої держави, де правова основа відносин відбувається відповідно до Угоди про асоціацію. Вивчення права Європейського Союзу має велике значення для вдосконалення правової системи України.

Успішне засвоєння дисципліни «Вступ до права Європейського Союзу» дозволить бакалавру права розширити коло застосування набутих раніше знань та практичних навичок для вирішення різноманітних правових ситуацій у сфері права Європейського Союзу. Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

1) Основи права Європейського Союзу (теми в межах модуля: Правове становище Європейського Союзу як міжнародної організації. Лісабонський договір (Договір про реформи). Інститути Європейського Союзу. Правова система Європейського Союзу. Джерела, загальні принципи. Вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів. Перегляд права Європейського Союзу. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Права людини в праві Європейського Союзу. Вільне пересування осіб у Європейському Союзі. Громадянство ЄС та правове становище громадян інших країн в Європейському Союзі.).

2) Спільні політики Європейського Союзу (теми в межах модуля: Спільна торговельна політика Європейського Союзу. Спільна митна політика та митне право Європейського Союзу. Економічний та Валютний союз. Конкурентна політика Європейського Союзу. Спільна аграрна політика Європейського Союзу. Захист прав споживачів у Європейському Союзі. Право інтелектуальної власності в Європейському Союзі).

3. Мета та цілі курсу. Метою курсу «Вступ до права Європейського Союзу» є формування у здобувачів вищої освіти науково-професійного світогляду щодо поняття, правової природи та сфери дії права Європейського Союзу.

Завдання, які вирішуються в процесі вивчення курсу:

- вивчення принципів, системи, джерел права Європейського Союзу;
- вивчення спільних політик Європейського Союзу;
- дослідження окремих аспектів зовнішніх відносин Європейського Союзу.

Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має набути або розширити наступні загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК 14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

СК 6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

4. Результати навчання. Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання, передбачені освітньою програмою:

РН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.

У результаті вивчення курсу «Вступ до права Європейського Союзу» здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- 1) правове становище Європейського Союзу як міжнародної організації;
- 2) інститути, правову систему, джерела та загальні принципи Європейського Союзу;
- 3) права людини в праві Європейського Союзу;
- 4) спільні політики Європейського Союзу;
- 5) зовнішні відносини Європейського Союзу.

вміти:

- 1) орієнтуватися в системі джерел Європейського Союзу;
- 2) орієнтуватись в інститутах Європейського Союзу;
- 3) аналізувати стан адаптації законодавства України до законодавства ЄС;

5. Пререквізити -

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	30
Практичні заняття	30
Самостійна робота	120
Індивідуальне завдання	контрольна робота
Всього кредитів	6

Формами проведення занять є лекційні та практичні (семінарські) заняття, самостійна робота, виконання контрольної роботи. Проведення занять відбувається на парах згідно розкладу та за допомогою платформи дистанційного навчання «MOODLE».

7. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять

Тема 1. Правове становище Європейського Союзу як міжнародної організації.

Історія європейської інтеграції. Передумови європейської інтеграції. Наддержавні та міждержавні форми співробітництва держав-членів Європейського Союзу. Створення європейських співтовариств. Створення Європейського Союзу.

Тема 2. Лісабонський договір (Договір про реформи).

Історія розробки Конституційного Договору Європейського Союзу. Європейський Конвент. Підписання Лісабонського Договору. Структура та зміст Лісабонського Договору. Набрання чинності Лісабонським Договором.

Тема 3. Інститути Європейського Союзу.

Європейський Парламент. Європейська Рада. Рада ЄС. Європейська Комісія. Судова система Європейського Союзу. Суд Правосуддя. Загальний Суд. Спеціалізовані суди. Європейський Центральний Банк. Рахункова палата.

Тема 4. Правова система Європейського Союзу. Джерела, загальні принципи.

Джерела права Європейського Союзу. Загальні принципи права Європейського Союзу. Acquis Європейського Союзу.

Тема 5. Вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів. Перегляд права Європейського Союзу.

Доктрина верховенства права Європейського Союзу над національним правом держав-членів. Доктрина прямої дії права Європейського Союзу. Відповідальність держав-членів перед індивідами за порушення права Європейського Союзу. Відповідальність Європейського Союзу. Судовий перегляд актів інститутів Європейського Союзу.

Тема 6. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Угоди, що регулюють економічне та політичне співробітництво між Європейським Союзом та іншими країнами. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: від партнерства і співробітництва – до асоціації. Правові засади і цілі Угоди про асоціацію.

Тема 7. Права людини в праві Європейського Союзу.

Становлення концепції прав людини у праві ЄС. Основи правового статусу фізичних та юридичних осіб у Європейському Союзі. Хартія основних прав ЄС 2000 р. Гарантії прав і свобод людини у праві ЄС. Співпраця Ради Європи і Європейського союзу у сфері захисту прав людини. Приєднання ЄС до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Тема 8. Вільне пересування осіб у Європейському Союзі.

Засади вільного пересування осіб. Вільне пересування працівників. Право громадян ЄС на вільне пересування у межах ЄС. Однакове ставлення до громадян ЄС та членів їх родин. Свобода ділового заснування в Європейському Союзі. Свобода надання та отримання послуг.

Тема 9. Громадянство ЄС та правове становище громадян інших країн в Європейському Союзі.

Правові засади громадянства Європейського Союзу. Права громадян Європейського Союзу. Співвідношення прав громадян Європейського Союзу та громадян третіх країн. Політичні права громадян третіх країн. Права громадян третіх країн на Внутрішньому ринку Європейського Союзу.

Тема 10. Спільна торговельна політика Європейського Союзу.

Гене́за спільної торговельної політики та митного права ЄС. Митний союз та митна територія Європейського Союзу. Виключна компетенція ЄС у сфері спільної торговельної політики. Основні принципи ЄС щодо тарифного регулювання торгівлі товарами. Заходи ЄС щодо нетарифного регулювання торгівлі товарами.

Тема 11. Спільна митна політика та митне право Європейського Союзу. Економічний та Валютний союз.

Система та джерела митного права Європейського Союзу. Спільний митний тариф ЄС. Види мит Спільного митного тарифу ЄС. Митний статус та походження товарів в ЄС. Визначення митної вартості товарів в ЄС. Митні процедури ЄС. Історія створення економічного та Валютного союзу. Етапи створення Економічного та Валютного Союзу.

Тема 12. Конкурентна політика Європейського Союзу.

Основні засади, принципи та джерела права конкуренції Європейського Союзу. Правила конкуренції, що застосовуються до суб'єктів підприємницької діяльності ЄС. Антиконтурентні угоди картельна практика в праві ЄС. Визначення зловживання домінуючим становищем в праві ЄС.

Тема 13. Спільна аграрна політика Європейського Союзу.

Загальна характеристика спільної аграрної політики Європейського Союзу. Поняття «сільськогосподарська продукція» і «сільськогосподарський товаровиробник» у праві Європейського Союзу. Правові інструменти спільної аграрної політики Європейського Союзу. Загальний огляд структурних перетворень у сільському господарстві Європейського Союзу.

Тема 14. Захист прав споживачів у Європейському Союзі.

Історія становлення захисту прав споживачів у Європейському Союзі. Загальна характеристика спільної політики щодо захисту прав споживачів у Європейському Союзі. Система органів Європейського Союзу із захисту прав споживачів. Регулювання контрактних зобов'язань у праві Європейського Союзу. Регулювання якості послуг у ЄС. Регулювання безпеки продуктів як складової частини захисту прав споживачів у Європейському Союзі.

Тема 15. Право інтелектуальної власності в Європейському Союзі.

Гармонізація права інтелектуальної власності в Європейському Союзі. Принцип вільного руху товарів і право інтелектуальної власності в Європейському Союзі. Конкурентне право Європейського Союзу і право інтелектуальної власності.

Тематика семінарських занять

1. Правове становище Європейського Союзу як міжнародної організації.
2. Лісабонський договір (Договір про реформи).
3. Інститути Європейського Союзу.
4. Правова система Європейського Союзу. Джерела, загальні принципи.
5. Вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів. Перегляд права Європейського Союзу.
6. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.
7. Права людини в праві Європейського Союзу.
8. Вільне пересування осіб у Європейському Союзі.

9. Громадянство ЄС та правове становище громадян інших країн в Європейському Союзі.
10. Спільна торговельна політика Європейського Союзу.
11. Спільна митна політика та митне право Європейського Союзу. Економічний та Валютний союз.
12. Конкурентна політика Європейського Союзу.
13. Спільна аграрна політика Європейського Союзу.
14. Захист прав споживачів у Європейському Союзі.
15. Право інтелектуальної власності в Європейському Союзі.

Тематика самостійної роботи

Самостійне опрацювання окремих питань в межах тем:

1. Правове становище Європейського Союзу як міжнародної організації.
2. Лісабонський договір (Договір про реформи).
3. Інститути Європейського Союзу.
4. Правова система Європейського Союзу. Джерела, загальні принципи.
5. Вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів. Перегляд права Європейського Союзу.
6. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.
7. Права людини в праві Європейського Союзу.
8. Вільне пересування осіб у Європейському Союзі.
9. Громадянство ЄС та правове становище громадян інших країн в Європейському Союзі.
10. Спільна торговельна політика Європейського Союзу.
11. Спільна митна політика та митне право Європейського Союзу. Економічний та Валютний союз.
12. Конкурентна політика Європейського Союзу.
13. Спільна аграрна політика Європейського Союзу.
14. Захист прав споживачів у Європейському Союзі.
15. Право інтелектуальної власності в Європейському Союзі.

8. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	<p>Оцінювання знань ЗВО здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу (шкалу Університету) та шкалу ECTS, відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка»» (https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-ocziyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf).</p> <p>Система оцінювання знань з навчальної дисципліни «Вступ до права Європейського Союзу» включає <i>поточний та семестровий контроль знань</i>. У семестрі ЗВО може набрати до 70% підсумкової оцінки за виконання протягом семестру всіх видів робіт і до 30% підсумкової оцінки на екзамені. Якщо здобувач вищої освіти виконав всі види робіт протягом семестру, то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен. Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється, але у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету такий дозвіл може дати ректор Університету.</p>
--	--

	<p>Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із здобувачами вищої освіти під час лекцій, семінарських занять, усного та письмового опитувань здобувачів вищої освіти, оцінювання результатів неформальної освіти, оцінювання реферування наукової роботи, виконання самостійної роботи та написання однієї контрольної роботи.</p> <p>Семестровий <i>контроль по закінченню семестру проводиться у формі екзамену</i> відповідно до графіку навчального процесу згідно затвердженого розкладу. Для складання екзамену існують білети. Білети складаються з трьох питань (<i>кожне питання оцінюється максимум у 10 балів</i>). У 9-10 балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання, (допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки). 6-8 балів - відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 4-5 бали ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення; 1-3 бали ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0 балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною.</p> <p>Оцінювання успішності ЗВО під час семестрового контролю вноситься у відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».</p>
<p>Вимоги до КР</p>	<p>Підсумкова контрольна робота проводиться у 7 семестрі за результатом вивчення всіх змістових модулів. Вона може включати у себе теоретичні питання, а також практичні та тестові завдання. В завдання контрольної роботи можуть включатися питання з тем, вивчення яких не виносились на семінарські заняття, але які передбачені планом для самостійного вивчення. Про проведення підсумкової роботи здобувачі вищої освіти попереджаються не менш як за тиждень. Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу для здобувачів вищої освіти денної форми навчання становить 10.</p> <p>Критерії оцінювання виконаної контрольної роботи:</p> <p>10-9 балів - відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; здобувач вищої освіти впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при</p>

	<p>цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу. 8-6 балів - відповідь правильна, послідовна, логічна, але здобувач вищої освіти допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді; орієнтується в матеріалі; має навички користування нормативним матеріалом. 5-4 бали здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки. 3-1 бали здобувач вищої освіти виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки. 0 балів передбачених для відповідного завдання – ставиться коли здобувач вищої освіти не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно.</p> <p>Після перевірки контрольної роботи та оголошення її результатів здобувачам вищої освіти надається можливість ознайомитись з власними роботами та завданнями для них, і при необхідності оспорити результати контрольної роботи.</p>
<p>Семінарські (практичні) заняття</p>	<p>Усне опитування - включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших ЗВО, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), відповіді на контрольні питання з теми семінарського заняття. Максимальна кількість балів може бути виставлена ЗВО, підготовленим до відповідей на усі питання теми, включаючи питання винесені на самостійне опрацювання.</p> <p>Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: 3 бали - повне, послідовне та обґрунтоване викладення матеріалу. Відповідь свідчить про глибоке розуміння питання та його зв'язок з іншими темами та питаннями. 3,5 бали - ЗВО дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач відповідає не чітко. 2,5 бали - ЗВО виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача. Викладає матеріал не послідовно. Відповіді на уточнюючі запитання дає не одразу, не впевнено та не чітко. На додаткові питання викладача не відповідає, або відповідає дуже поверхово. 2 бали – ЗВО у</p>

	<p>відповіді припускається грубих помилок і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; поверхово орієнтується в питанні та темі, яка обговорюється на семінарському занятті. 1 бал – ЗВО намагається відтворити зміст матеріалу, однак взагалі не розуміє його змісту, зв'язків терміно-понять та їх місця питанні, що вивчається. 0 балів отримує ЗВО, який відмовляється відповідати на запитання.</p> <p>Реферування наукової літератури полягає у самостійному опрацюванні ЗВО наукової літератури (як правило наукової статті), критичному огляді та короткому переказі її змісту, а також наведення найважливіших висновків.</p> <p>Оцінювання виконання реферування, індивідуальної роботи здійснюється на основі наступних критеріїв: оформлення роботи, уміння самостійно працювати з науковими джерелами та нормативно-правовими актами, чітко визначати актуальність досліджуваного питання, на основі проведеного аналізу формулювати власну позицію: - <i>3 бали</i> – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки аргументовані і обґрунтовані; - <i>2,5 бали</i> – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки недостатньо аргументовані і обґрунтовані; - <i>2 бали</i> – матеріал викладений недостатньо повно, індивідуальна робота не достатньо аргументована, обґрунтована та/або не стосується усіх поставлених завдань; - <i>1-0 балів</i> – викладений матеріал неповний, індивідуальна робота не є структурованою, висновки поверхневі або відсутні. Максимальна кількість балів – 3 бали.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), (<i>за семестр – 30 балів</i>), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість.</p> <p>На ліквідацію академічної заборгованості виноситься весь обсяг теоретичного матеріалу, що передбачений робочою програмою навчальної дисципліни «Вступ до права Європейського Союзу». Академічна заборгованість повинна бути ліквідована до атестації здобувача вищої</p>

	<p>освіти, а у випадку коли заборгованість виникла з дисципліни, знання, уміння та навички з якої, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця, потрібні для вивчення навчальних дисциплін наступного семестру, то така заборгованість повинна бути ліквідована до початку нового семестру. Академічна заборгованість ліквідується здобувачами вищої освіти протягом наступних семестрів згідно з розкладами ліквідації академзаборгованості, що затверджуються деканом факультету за поданням відповідних кафедр.</p> <p>Результати ліквідації академзаборгованості відображаються в ліквідаційній відомості успішності.</p>
--	--

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовий модуль 1. Основи права Європейського Союзу		0...27
1	Усна або письмова відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання, реферування)	0...27
Змістовий модуль 2. Спільні політики Європейського Союзу		0...18
1	Усна або письмова відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання, реферування)	0...18
Підсумкова контрольна робота		0...10
Окремі види індивідуальної та самостійної роботи: Підготовка тез доповідей, наукових публікацій; участь у студентських конкурсах, олімпіадах, активна участь у роботі юридичної клініки, результати неформальної освіти тощо.		0...15
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...70
Семестровий контроль (екзамен)		0...30
Зважена семестрова оцінка		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Політики курсу.

У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), (за семестр – 30 балів), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка». Недопустимі пропуски та запізнення на заняття; користування мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування; недотримання строків виконання навчально-наукових завдань тощо. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за погодженням із деканатом та викладачем, що читає курс.

Загальні засади освітнього процесу в НУ «Чернігівська політехніка» закріплені Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою від 31.08.2020 <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/plozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf> та Положенням про дистанційне навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою 31.08.2020 <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/plozhennya-pro-dystancijne-navchannya.pdf>

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 15 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, тощо.

Політика академічної доброчесності

Політика дотримання академічної доброчесності ґрунтується на Кодексі академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка» <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-yakist/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти можуть мати наслідки:
 - повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо); - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; - відрахування з Університету; - позбавлення академічної стипендії.

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

10. Рекомендована література.

1. Міжнародне публічне право: підручник / В. Е. Теліпко, А. С. Овчаренко; за заг. ред. Теліпко В. Е. К.: центр учбової літератури, 2010. 608 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/CUL/26_2-Mizhnarodne_publichne_pravo-Telipko2010.pdf
2. Войціховський А. В. Міжнародне право: підручник / А. В. Войціховський; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 544 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9229/Mizhnarodne%20pravo_Pidruchnuk_A%20Voitsikhovskiy_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y
3. Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с.
4. Право Європейського Союзу: підручник / [Р. А. Петров (кер. авт. кол.), А. О. Вакуленко, Ван Елсуwege П. та ін.]; за заг. ред. Р. А. Петрова. Харків: Право, 2019. 442 с.
5. Shaw M. N. International Law. 8 ed. Cambridge University Press, 2017. 1118 p.

Інтернет-джерела.

1. Посилання на сторінку дисципліни в системі дистанційного навчання moodle. URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=8639>
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
3. Міністерство юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>
4. Комунікаційна команда Офісу Віцепрем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/>